

- Despre minuni. Cele patru iubiri. Problema durerii*, traducere din engleză și note de Sorin Mărculescu și Vlad Russo, 1997, 2023.
- Sfaturile unui diavol bătrân către unul mai tânăr*, unde spre sfârșit Sfredelin propune o închinare, prefață la *Sfredelin propune o închinare* de Jocelyn Easton Gibb, traducere din engleză de Sorana Corneanu, 2003, 2025.
- Creștinism, pur și simplu*, ediție revăzută și întregită cu o nouă introducere, a celor trei cărți, traducere din engleză de Dan Rădulescu, 2004, 2024.
- Desfășurarea omului. Cugetări asupra educației, cu referire îndeosebi la predarea englezei la clasele mari*, traducere din engleză de Petruța-Oana Năiduț, 2004, 2023.
- Surprins de bucurie. Povestea unei convertiri*, cuvânt înainte la ediția în limba română de Walter Hooper, traducere din engleză și note de Emanuel Conțac, 2008, 2025.
- Despre lumea aceasta și despre alte lumi*, prefață de Walter Hooper, traducere din engleză și note de Bianca Rizzoli, 2011, 2020.
- Ferigi și elefanți și alte eseuri despre creștinism*, prefață de Walter Hooper, traducere din engleză și note de Emanuel Conțac, 2011, 2021.
- Meditații la Psalmi*, traducere din engleză și note de Emanuel Conțac, 2013, 2021.
- Marea despărțire. Un vis*, traducere din engleză și note de Alexandru Macoveșcu, 2013, 2021.
- De ce, Doamne? O radiografie a suferinței*, cu o prefață de Andrei Pleșu, traducere din engleză și note de Tatiana Niculescu, 2020, 2024.
- Scrisori către o doamnă din America*, ediție îngrijită, prefață și note de Clyde S. Kilby, traducere din engleză de Andrei Costea, 2023.

Clive Staples Lewis (1898–1963) – romancier, poet, profesor universitar, medievalist, critic literar, eseist, teolog laic și apologet creștin – a fost unul dintre marii intelectuali ai secolului XX. A predat, între 1925 și 1954, literatură engleză la Universitatea din Oxford (Magdalen College), precum și, din 1954 până în 1963, literatură medievală și renașcentistă la Universitatea din Cambridge. A fost un vorbitor de excepție, fiind îndrăgit de studenții săi, asupra cărora a exercitat o influență profundă și durabilă. A scris peste treizeci de cărți, adresate publicului larg. Operele sale, traduse în peste treizeci de limbi, vândute în milioane de exemplare – unele dintre ele (*Chronicles of Narnia*, bunăoară) popularizate pe scenă, la televiziune, radio sau cinema –, continuă să atragă, an de an, mii și mii de noi cititori.

C.S. LEWIS

Cărticica
de înțelepciune

MEDITAȚII DESPRE CREDINȚĂ,
VIAȚĂ, DRAGOSTE ȘI LITERATURĂ

ANTOLOGIE ÎNTOCMITĂ DE
ANDREA KIRK ASSAF ȘI KELLY ANNE LEAHY

Traducere din engleză
de Iustina Croitoru

HUMANITAS

Redactor: Luminița Drăgan
Coperta: Angela Rotaru; pe copertă: Hieronymus Bosch, *Grădina deliciilor*
pământești, aripa stângă (detaliu)
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Georgeta-Anca Ionescu
DTP: Iuliana Constantinescu, Dan Dulgheru

Tipărit la Bookart Printing

C.S. Lewis
The Little Book of Wisdom: Meditations on Faith, Life, Love and Literature
Copyright © C.S. Lewis Pte Ltd. 2018
Compiled by Andrea Kirk Assaf and Kelly Anne Leahy.
Published by Humanitas under license from HarperCollins Publishers Ltd.
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2026, pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Lewis, C.S. (Clive Staples)
Cărticica de înțelepciune: meditații despre credință, viață,
dragoste și literatură / C.S. Lewis; antolog.
întocmită de Andrea Kirk Assaf și Kelly Anne Leahy;
trad. din engleză de Iustina Croitoru. –
București: Humanitas, 2026
ISBN 978-973-50-9098-2
I. Kirk Assaf, Andreea (antolog.)
II. Leahy, Kelly Anne (antolog.)
III. Croitoru, Iustina (trad.)
821.111

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

După ce toți sorii și toate nebuloasele se vor
fi stins, fiecare dintre voi va fi încă în viață.

Povara gloriei

Introducere

7

PARTEA ÎNTÂI

*Cum să trăiești o viață
împlinită în Cristos*

11

PARTEA A DOUA

Alegerea bucuriei

25

PARTEA A TREIA

Preschimbarea durerii

35

PARTEA A PATRA

Deprinderea iubirii

43

PARTEA A CINCEA

*Lecții din realitate
și imaginație*

55

PARTEA A ȘASEA

Mângâierea prieteniei

65

PARTEA A ȘAPTEA

Motive să speri

79

PARTEA A OPTA

Recunoașterea păcatului

89

PARTEA A NOUA

Găsirea lui Dumnezeu

101

PARTEA A ZECEA

*Țara lui Aslan:
înainte, către Rai*

115

C.S. Lewis. Opere complete

127

Bibliografie

129

Despre antologatori

131

Jurnal de cititor

131

INTRODUCERE

Citind cuvintele lui Clive Staples Lewis, ajungi curând să te simți de parcă ați fi prieteni apropiați, de parcă ați sta numai voi doi la o bere la The Eagle and Child, pubul lui preferat, sau la o ceașcă de ceai în fața șemineului, la el în salon.

Atunci când ne gândim la C.S. Lewis, ni-l imaginăm îmbrăcat lejer, în halat și papuci de casă, sau într-o jachetă de tweed, cu o pipă în mână. Nu vă lăsați însă păcăliți de această imagine a confortului domestic; Lewis se pricepe ca nimeni altul să scoată la iveală sminteala omenească și să ajungă la miezul problemei.

Deși în cel mai agreabil mod cu putință, mintea lui e ascuțită, iar judecata lui aduce la lumină toate îndoielile care ne macină. Puterea lui de pătrundere e atât de frapantă tocmai pentru că se întemeiază pe experiența personală, pe o viață trăită cu adâncă chibzuință și curaj.

Atât în cărțile cu Narnia, cât și în scrierile apologetice despre creștinism, lipsa de formalism a stilului lui C.S. Lewis ne invită să ne apropiem de focul din șemineu pentru ca, de îndată ce vom fi moleșiți de căldură, să ne ia pe nepregătite, răscolind cărbunii încinși ai adevărului și trezindu-ne conștiința cu luciditatea lui arzătoare.

Să luăm acest citat: „Atunci când cineva care nu se face vinovat de trădare ajunge victimă în locul unui trădător, Masa va crăpa și Moartea însăși va da înapoi...”

Sacrificiul lui Aslan făcut în locul lui Edmund pe masa de piatră a Vrăjitoarei Albe invocă o magie profundă, care desface legătura morții. Cititorul nu are nevoie de prea multe explicații pentru a înțelege toate acestea și, într-adevăr, episodul este mai apreciat

așa cum este. În acest scurt fragment din *Leul, Vrăjitoarea și dula-pul*, Lewis apelează cu succes la Imaginația Morală, întreprinzând semnificații teologice profunde în urzeala unei povești captivante.

Reflectând la înțelepciunea lui Lewis, vom fi atrași într-o experiență asemănătoare cu cea a lui Eustace Scrubb – băiețelul acela răutăcios din *Călătorie cu Zori-de-zi*, care, din cauza egoismului său, este prefăcut în dragon. Și numai atunci când, dragon fiind, varsă lacrimi mari de căință, apare Aslan și îi îndepărtează pielea solzoasă.

„Cea dintâi lacrimă vărsată a fost atât de zguduitoare, încât am simțit-o în adâncul sufletului. Și când a început să juipoaie pielea, durerea a fost mai cruntă decât orice am simțit până atunci. Doar plăcerea de a mă vedea scăpat de ea mi-a dat puterea să îndur... Apoi m-a prins în brațe – ceea ce nu prea mi-a plăcut pentru că pe dedesubt eram carne vie, căci nu mai aveam piele – și m-a aruncat în apă. M-a usturat îngrozitor, dar numai pentru o clipă. După aceea a fost foarte plăcut și, îndată ce am început să înot și să mă bălăcesc, am simțit că durerea din braț mi-a dispărut. Și-apoi am văzut de ce. Mă transformasem la loc în băiat.“

În paginile care urmează, vei descoperi, dragă cititorule, hărți care te vor ajuta să pornești în aceeași călătorie ca Eustace Scrubb – cuvintele pline de înțelepciune ale lui C.S. Lewis despre cum ar trebui să trăim creștinește, să primim darul bucuriei, să preschimbăm întristarea, să învățăm să iubim, să vedem realitatea prin lentila imaginației, să ne bucurăm de prietenie, să găsim motive de speranță, să recunoaștem păcatul, să înțelegem natura lui Dumnezeu și să căutăm țara lui Aslan.

Deci trage-ți scaunul lângă șemineu; e timpul pentru o conversație cu un prieten înțelept.

„Ne-am tolănit cu picioarele întinse către foc și cu paharele la înălțimea umerilor, când lumea întreagă și ceva dincolo de lume se deschid minților noastre pe măsură ce vorbim...“ *Cele patru iubiri*

Andrea Kirk Assaf și Kelly Anne Leahy

20 noiembrie 2017

Remus, Michigan, SUA

PARTEA ÎNTÂI

*Cum să trăiești
o viață împlinită
în Cristos*

Fiecare creștin trebuie să caute să-i semene lui Cristos. Acesta și nimic altceva este scopul pentru care alegi să devii creștin. *Creștinism, pur și simplu*

Tot timpul ne îndrăgostim sau ne certăm, ne căutăm slujbe sau ne facem griji că ni le vom pierde, ne îmbolnăvim și ne însănătoșim, urmărim viața publică. Dacă nu vom fi vigilenți, ne vom pomeni că nu facem altceva decât să așteptăm ca lucrurile care ne distrag atenția să ia sfârșit ca să ne putem apuca de treabă. Singurii oameni care realizează ceva sunt aceia care își doresc cunoașterea atât de mult, încât o caută chiar și în condiții precare. Condițiile favorabile nu apar niciodată de la sine. *Povara gloriei*

Lucrul cel mai înspăimântător, aproape imposibil, este să-ți încredințezi întreaga ființă, cu toate dorințele și precauțiile, lui Cristos. *Creștinism, pur și simplu*

O viață morală, dar asupra căreia nu reflectezi, va fi guvernată de sentimentul datoriei și mai mult ca sigur nu va celebra paradoxurile ciudate, coincidențele ridicole și ironia situației de a fi țărăină... *Surprins de bucurie*

Cu cât Îl lăsăm pe Dumnezeu să ne ia în stăpânire, cu atât mai mult devenim noi înșine – pentru că El ne-a creat. El ne-a inventat. El i-a inventat pe oamenii de tot felul, așa cum tu și cu mine am fost hărăziți să fim... De-abia când îi cer ajutorul lui Cristos, când mă predau personalității Sale, încep să am și eu o personalitate a mea. *Creștinism, pur și simplu*

Nu știi niciodată cât de mult crezi ceva, până când adevărul sau falsul aceluia lucru nu ajunge pentru tine o chestiune de viață și de moarte. E ușor să crezi că o funie e zdravă, atâta timp cât o folosești doar pentru a lega o cutie. Imaginează-ți însă cum ar fi să atârni tu însuși de acea funie peste o prăpastie! N-ai vrea să afli mai întâi cât de mult te poți încrede în ea? *De ce, Doamne?*

Să nu-ți închipui că, dacă vei întâlni un om cu adevărat umil, acesta va fi întruchiparea a ceea ce crede mai toată lumea în ziua de azi că ar însemna „umil“: nu va fi soiul acela de șmecher ipocrit, care spune întruna că nu face doi bani. Cel mai probabil vei constata că e un tip vesel, inteligent și care ascultă cu interes ceea ce ai să-i spui. Dacă nu-ți va plăcea acest om înseamnă că invidiezi întrucâtva pe oricine poate să se bucure de viață fără efort. Acest om nu se va gândi la umilitate; nu se va gândi deloc la sine însuși.

Creștinism, pur și simplu

Făptura de spirit, ca și făptura de carne, trebuie satisfăcută; refuză-i hrana, și va înfuleca otravă.

„Egalitate“, în *Preocupări la ordinea zilei*

Dar nu-i așa că oprirea în dezvoltare constă nu în refuzul de a renunța la lucrurile vechi, ci în incapacitatea de a adăuga lucruri noi? „Despre trei moduri de a scrie pentru copii“, în *Despre lumea aceasta și despre alte lumi*

Străine cutezător, alegerea-i a ta.
Bate clopotul și-nfruntă primejdia.
Iar dacă ai fost laș și-ai dezertat,
Te-ntreabă ce-ar fi fost de-ai fi luptat.

Nepotul magicianului

Dacă vei căuta numai spre tine însuși, atunci când vei trage linie vei găsi doar ură, singurătate, disperare, furie, ruină și descompunere. Caută-l, în schimb, pe Cristos și îl vei găsi, iar odată cu El vei primi și toate celelalte lucruri.

Creștinism, pur și simplu

Putem spune același lucru și altfel: dacă în cazul altor științe te folosești de instrumente exterioare ție (cum ar fi microscopul și telescopul), instrumentul prin care îl vezi pe Dumnezeu este însăși ființa ta. Iar dacă ființa ta lăuntrică nu este curată și luminată, imaginea lui Dumnezeu va fi încețoșată – ca Luna văzută printr-un telescop murdar. *Creștinism, pur și simplu*

Poate că experiența a fost atât de desăvârșită, încât ar fi vulgar s-o reiei – ca și cum ai cere să ascuți aceeași simfonie de două ori într-o zi. *Perelandra*

Criticii care folosesc termenul „matur“ pentru a-și exprima aprobarea, în loc să-l folosească numai ca pe un simplu termen descriptiv, nu pot fi maturi ei înșiși. Să fii preocupat de maturizarea ta, să admiri ceea ce e matur pentru că este matur, să roșești când ești bănuț a fi copilăros, toate acestea sunt semne ale copilăriei și ale adolescenței. Iar în copilărie și în adolescență ele reprezintă, dacă sunt moderate, niște semne de sănătate. Cei mici e firesc să dorească să crească. Dar să continui, la vârsta mijlocie sau chiar în primii ani de bărbăție, să fii preocupat de a fi matur este într-adevăr un semn de oprire în dezvoltare. Când aveam zece ani, citeam basme pe ascuns și mi-ar fi fost rușine dacă s-ar fi aflat. Acum, că am cincizeci de ani, le citesc fără să mă ascund. Când am devenit bărbat, am lăsat deoparte lucrurile copilărești, printre ele și teama de a fi copilăros și dorința de a fi foarte matur. „Despre trei moduri de a scrie pentru copii“, în *Despre lumea aceasta și despre alte lumi*
